

LITERATURA

Zoraida Burgos, 50 anys de poesia i prosa

Enguany celebrem tot un seguit d'emferides literàries molt remarcables, una de les quals relacionada amb la figura d'una de les grans poetes catalanes actuals, Zoraida Burgos. Corria l'any 1971 quan publicava el seu primer poemari, *D'amors, d'enyors i d'altres coses*. Ja tenia 38 anys, i es convertia en la primera notable veu literària femenina de les comarques centrals dels Països Catalans. Abans de la seua aparició en l'àmbit literari, hi havia hagut algun intent de voluntarisme per part d'algunes dones territorials aficionades a les lletres de principis de la centúria passada (Enriqueta Ferrús, de Vinebre, Fina Mar, resident a Alcanar, Maria Llaó "Montserratina" del Perelló), i ben poca cosa més.

Ara fa cinquanta anys d'un any clau en la seua trajectòria, el 1971. L'Editorial Joventut li va editar uns quants contes infantils: *Les perdiuetes de les*

poetes vermelles, *Les culleretes de lluna*, *El mussol que va obrir els ulls de dia* i *La negreta Safu i el Narcís*. Eren els seus primers volums narratius publicats, que li obrien camí. En l'àmbit dels versos, l'any abans s'havia emportat el prestigiós premi Màrius Torres i s'havien inclòs poemes seus en l'*Antologia de la poesia social catalana*, publicada per Alfaguara, a cura d'Àngel Carmona.

Diplomada en biblioteconomia per la Universitat de Barcelona, va exercir com a bibliotecària a la seua ciutat natal durant dècades. Se l'ha enquadradada dintre de l'anomenada Generació del 52, conjuntament amb Manuel Pérez Bonfill (Tortosa, 1926-2018), Gerard Vergés (Tortosa, 1931-2014), Ricard Salvat (Tortosa, 1934-2009) i Jesús Massip (Roquetes, 1927), tots noms de luxe de les nostres lletres ebreques de raíl catalana.

Aquell any havia vist aparèixer la publicació cultural més important de la història de les Terres de l'Ebre, *GEMINIS* (1952-1961), de la qual també enguany fa 60 anys que va desaparèixer. Ella no hi va participar directament, però va tenir molta relació amb els impulsors d'aquesta publicació que va suposar una miqueta de llum en un moment d'alta foscor sociopolítica. També, amb artistes que anaven tirant endavant una carrera molt interessant durant aquells duríssims anys de postguerra, com Frederic Mauri (Tortosa, 1941-2018) o Ferran Vilàs, dintre de grups artístics com Macla 65.

La carrera literària de Zoraida Burgos l'ha portada a l'excel·lència. Avui no es pot parlar de poètica catalana del darrer quart del segle passat i de principis d'aquest sense la seua aportació. L'any 1992 obté el Guerau de

Liost per *Reflexos i blaus*, i l'any següent el Josep Pin i Soler de narrativa per *Lobsessió de les dunes*. Amb *Convivència d'aigües*, el 2018, s'aplegava tota la seua obra poètica completa, premi de la crítica de poesia catalana, que incloïa també els poemaris *Vespres* (1978), *Cicle de la nit* (1982), i *Absolc el temps*, premi Vila de Lloseta de 2012.

La cantautora i periodista Montse Castellà va treure a la llum el seu apunt biogràfic, que ens permet endinsar-nos en una vida plena d'experiències llibresques i de lluites socials.

La seua obra està marcada per la preocupació pel pas del temps, el temps robat de la dictadura, que portà a tallar pensaments, ales, i a una educació carregada d'extremisme religiós, que impedia qualsevol tipus de llibertat. A la vegada, va apropar al català un document històric extraordinari, la *Carta* des de la presó de Bir-

Emigdi Subirats
escriptor

mingham, de Martin Luther King. Amb aquesta obra agafa una doble dimensió. Primerament, la reivindicació de les llibertats humanes i la condemna de tota discriminació racial; i en segon lloc, ficar un altre granet d'arena en la història literària del català, com a llengua a la qual poden adaptar-se tota mena de textos.

Estudiosa d'idiomes (coneix l'anglès i l'alemany), traductora, artista restauradora, ens hem de felicitar de tindre entre nosaltres una autora amb un llegat literari de molt pes.